

keritettem hatalmamba, a mi már igen fényes eredmény számba mehet.

Muscicapa atricapilla L. — Ezt a fajt is meglehetősen erős átvonulásban észleltem; (ez a légykapó faj rendkívül ritkán költ nálunk). Az első példány ápril 21-én került szemem elé; 28-án különböző helyeken, 3 darabot, valamint május elsején is 3 darabot láttam. Utoljára május 21-én figyeltem meg egy példányt. Az átvonulás tehát, a mennyire megfigyeléseim terjednek, egy egész hónapig tartott, mely idő alatt egészben 13 darabot jegyeztem meg, kivétel nélkül mind himet, naggyobbára igen szép fekete színezéssel s kevés esetben szürke tollazattal. E madarak naggyobbára egyesével, legfennebb hármásával avagy négyesével vonulnak.

Hirundo rustica L. — Első érkezés (ápril 15.) egészen rendes vala. De az itt letelepülő füsti fecskék száma az idén a tavalyinál feltűnően kevesebb. Biztosan hiszem, hogy a községben nem tartózkodik négy vagy öt párnál több, nem számítva a kívül fekvő paraszttanyákon fészkelő néhány párt; bizonyára igen csekély szám. *Apus (Micropus) apus* és nevezetesen *Chelidon urbica* szokatlanul későre mutatkoztak, a minek oka bizonyára az ez évi tavasznak rendkívül hideg és nedves időjárásában keresendő. Május 15-én láttam az *Apus apus* két példányát, a mint a templomtornyot körülrepkedte (4-én Rotterdammál már nagy számban észleltem volt). A következő nap már eltűntek a madarak és csak későbbben, több nap mulva bukkant fel megint egy néhány, a melyek mostanig itt is maradtak. *Ch. urbica*, mely különben legkésőbb május 11-én szokott megjelenni, az idén csak 23-án jött meg és rendes számmal van képviselve.

Doorn, 1902. máj. 28.

stiege, was schon für ein ganz brillantes Resultat gehalten werden darf.

Muscicapa atricapilla L. Auch von dieser Art beobachtete ich einen ziemlich starken Durchzug (Brutvogel ist dieser Fliegenfänger bei uns nur äusserst selten). Das erste Stück kam mir schon am 21. April zu Gesicht; am 28. sah ich drei Stück an verschiedenen Orten sowie auch drei am 1. Mai. Zuletzt beobachtete ich ein Exemplar am 21. Mai. Der Durchzug währte also, soweit meine Beobachtungen gehen, einen ganzen Monat, während welchem ich im Ganzen 13 Stück bemerkte, ausnahmslos Männchen, meist sehr schön schwarz gefärbt, in wenigen Fällen grau befiedert. Diese Vögel ziehen meist einzeln, höchstens zu drei oder vier beisamen.

Hirundo rustica L. — Die erste Ankunft (15. April) war ganz normal. Nur die Zahl der diesen Ort besiedelnden *Rauchschwalben* steht derjenigen von vorigen Jahren bedeutend nach. Ich glaube sicher dass nicht mehr als vier oder fünf Pärchen sich im Dorfe aufhalten, abgesehen von einigen an ausliegenden Bauerngehöften nistenden Pärchen, immerhin eine recht geringe Zahl. *Apus (Micropus) apus* und namentlich *Chelidon urbica* zeigten sich aussergewöhnlich spät, was wohl auf die exceptionell kalte und feuchte Witterung des heurigen Frühlings zurückzuführen sein dürfte. Am 15. Mai sah ich zuerst zwei *A. apus* den Kirchturm umfliegen (am 4. d. M. hatte ich bereits zahlreiche bei Rotterdam gesehen). Am nächsten Tage waren diese Vögel aber verschwunden und erst mehrere Tage später tauchten wieder einige wenige auf, die bis jetzt auch dageblieben sind. *Ch. urbica*, sonst spätestens am 11. Mai anwesend, erschien 1902 erst am 23. und ist in normaler Zahl vertreten.

Doorn, den 28. Mai 1902.

II. Tizennégy év tavaszi adatai.

(SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG báró úr feljegyzései után.)

Összeállította: PUNGUR GYULA.

SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG báró úr, a Magy. Orn. Központ tevékeny levelező tagja, a már fennebb előrebocsátott adatokon kívül régebbi megfigyeléseit is szíves volt rendelkezésünkre bocsátani.

Ezeket az 1889-től kezdve szorgalmasan jegyzett adatokat, a megfigyelési helyek szerint rendezve és a középszámok feltüntetésével, a következőkben foglaljuk össze:

II. Fröhjahrs-Daten von vierzehn Jahren.

(Nach den Aufzeichnungen des Herrn Baron SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.)

Zusammengestellt von J. PUNGUR.

Der Herr Baron SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG, eifrige Correspondent, Mitglied der Ung. Ornith. Centrale, hat unserem Institute, ausser den oben bereits angeführten Beobachtungen, auch Angaben von früheren Jahren zur Verfügung gestellt. Diese, seit 1899 fleissig notierten Fröhlings-Daten fassen wir, nach den Beobachtungsstellen und mit Anknüpfung der Mittelzahlen zusammen wie folgt:

I. Lisse.

Földrajzi fekvés: } 52°14' Ész. — N. B.
Geographische Lage: } 22°14' Kh. — Ö. L.

Anthus trivialis (L.)Közönséges költő madár.
Gemeiner Brutvogel.

Apr. 29 1890
" 19 1891
" 7 1892
" 6 1893
" 8 1894
" 10 1895
" 15 1896

Közép }
Mittel } Apr. 13.

Chelidonaria urbica (L.)A *Hirundo rustica*-nál esekélyebb számmal.Weniger zahlreich wie *Hirundo rustica*.

Apr. 23 1889
Mai 4 1892
" 7 1893
" 8 1894
Apr. 10 1895

Közép }
Mittel } Apr. 28.

Ciconia ciconia (L.)

Mart. 22 1893
" 29 1894

Mart. 25 1895

" 9 1896

Közép }
Mittel } Mart. 21.

Cuculus canorus (L.)

Közönséges. — Gemein.

Apr. 26 1889
" 29 1890
Mai 1 1891
Apr. 27 1892
" 24 1893
" 17 1894 †
" 23 1895

† Mindenesetre korai. Ez évben Nagy-Britanniában is rendkívül korai.

† Alferbings früh. War in diesem Jahre auch in Großbritannien außerordentlich früh.

Közép }
Mittel } Apr. 25.

Emberiza citrinella (L.)

Mart. 4 1893
" 15 1894
" 10 1895
" 12 1896

Közép }
Mittel } Mart. 10.

Hirundo rustica (L.)

Kiválóan közönséges. — überaus gemein.

Apr. 16 1890
" 19 1891
" 7 1892
" 16 1893
" 20 1894
" 10 1895

Közép }
Mittel } Apr. 14.

Hypolais hypolais (L.)

Mai 15 1892
" 12 1893
" 9 1894
" 14 1895

Közép }
Mittel } Mai 12.

Limosa limosa (L.)[*Limosa aegecephala* (L.)]

Apr. 6 1892
" 2 1893
" 3 1894
Mart. 26 1895
Apr. 4 1896

Közép }
Mittel } Apr. 2.

Luscinia luscinia (L.)[*Eriothacus luscinia* (L.)]

Közönséges. — Gemein.

Apr. 23 1889
 „ 16 1890
 „ 24 1891
 „ 23 1892
 „ 15 1893
 „ 9 1894 †
 „ 14 1895

† Nagyon korai.

† Sehr früh.

Közép }
 Mittel } Apr. 18.

Micropus apus (L.)[*Cypselus apus* (L.)]

Közönséges. — Gemein.

Apr. 21 1891
 „ 28 1892
 Mai 14 1893
 „ 25 1894
 „ 11 1895

Közép }
 Mittel } Mai 8.

Motacilla alba (L.)

Mart. 10 1893

„ 7 1894

„ 5 1895

„ 7 1896

Közép }
 Mittel } Mart. 7.

Muscicapa atricapilla (L.)

Átvonuló; Hollandiában csak kivételesen költ.

Durchzügler. Brütet in Holland nur ganz ausnahmsweise.

Mai 13 1892

„ 11 1894

„ 6 1896

Muscicapa grisola (L.)

Nagyon közönséges.

Sehr gemein.

Mai 17 1889

„ 15 1890

„ 4 1891

„ 14 1892

Mai 5 1893

„ 10 1894

„ 7 1895

Közép }
 Mittel } Mai 10.

Numenius arcuatus (L.)

Mart. 13 1896

Oriolus galbula (L.)

Nem nagyon bőven.

Nicht sehr zahlreich.

Mai 6 1889

„ 15 1890

„ 8 1891

„ 8 1892

„ 2 1893

„ 13 1894

„ 9 1895

Közép }
 Mittel } Mai 9.

Phylloscopus arcedula (L.)[*Phyllosc. rufus* (BECHST.)]

Nagyon közönséges.

Sehr gemein.

Mart. 13 1893

„ 15 1894

„ 17 1895

„ 18 1896

Közép }
 Mittel } Mart. 16.

Phylloscopus trochilus (L.)

Nagyon közönséges.

Sehr gemein.

Apr. 8 1890

„ 16 1891 †

„ 7 1892

„ 1 1893

„ 2 1894

Mart. 31 1895

Apr. 1 1896

† Bizonyára késői.

† Wohl zu spät.

Közép }
 Mittel } Apr. 5.

Ruticilla phoeniceus (L.)

Közönséges. — Gemein.

Apr. 13 1890

„ 2 1893

„ 8 1894

„ 10 1895

Közép }
 Mittel } Apr. 8.

Sylvia atricapilla (L.)

Apr. 26 1892

Sylvia simplex LATH.

Gyakori költő madár.

Häufiger Brutvogel.

Mai 4 1891

„ 12 1892

Apr. 24 1893

Mai 8 1894

Apr. 25 1895

Közép }
 Mittel } Mai 3.

Sylvia sylvia (L.)

Mai 4 1891

Apr. 20 1893

„ 27 1894

„ 25 1895

Közép }
 Mittel } Apr. 26.

Totanus totanus (L.)[*Totanus calidris* (BECHST.)]

Mart. 22 1893

„ 24 1895

„ 21 1896

Közép }
 Mittel } Mart. 22.

Totanus hypoleucus (L.)[*Tringoides hypoleucus* (L.)]

Mai 3 1890

„ 12 1891

„ 13 1892

Apr. 24 1893

Mai 17 1894

„ 9 1895

Közép }
 Mittel } Mai 8.

Turdus musicus (L.)

Bőszámú költő madár.
Zahlreicher Brutvogel.

Febr. 28 1894
Mart. 10 1895 †
Febr. 16 1896

† Február nagyon hideg volt, tartós,
erős fagyokkal és hóval.

† Der Februar sehr kalt. Anhaltender star-
ker Frost und Schnee.

Közép } Febr. 27.
Mittel }

Turtur turtur (L.)

Közönséges.
Gemein.

Mai 1 1889
Apr. 29 1890
Mai 1 1891
" 1 1892
Apr. 22 1893
" 28 1894
" 26 1895

Közép } Apr. 28.
Mittel }

Vanellus vanellus (L.)

Mart. 22 1893 †
" 2 1894
" 8 1895
" 7 1896

† Igen késő.
† Zu spät.

Közép } Mart. 10.
Mittel }

II. Haag.

Földrajzi fekvés: } 52° 4' Ész. — N. B.
Geographische Lage: } 21° 57' 52" Kh. — Ö. L.

Ciconia ciconia (L.)

Mart. 27 1892

Cuculus canorus (L.)

Apr. 26 1896

Hirundo rustica (L.)

Apr. 22 1896

Luscinia luscinia (L.)

Apr. 28 1896

Motacilla Alba (L.)

Mart. 4 1891
" 16 1892

Phylloscopus acredula (L.)

[*Phylloscopus rufus* (BECHST.)]

Mart. 25 1892

Ruticilla phoenicurus (L.)

Apr. 5 1891
" 25 1896 †
" 6 1899

† Nagyon késő.
Zu spät.

Turdus musicus (L.)

Mart. 2 1891
Febr. 25 1892
" 15 1893

Közép } Feb. 23.
Mittel }

Vanellus vanellus (L.)

Mart. 27 1892

Diepenveen.

Földrajzi fekvés: } 52° 15' Ész. — N. B.
Geographische Lage: } 23° 49' 52" Kh. — Ö. L.

Micropus apus (L.)

[*Cypselus apus* (L.)]

Apr. 24 1897

Woerden.

Földrajzi fekvés: } 52° 4' Ész. — N. B.
Geographische Lage: } 22° 32' 52" Kh. — Ö. L.

Micropus apus (L.)

[*Cypselus apus* (L.)]

Mai 8 1898

Doorn.

Földrajzi fekvés: } 52° 2' Ész. — R. B.
Geographische Lage: } 23° — 52'' Kh. — Ö. L.

Alauda arborea (L.)

Feb. 27 1900 +
Mart. 8 1901

† Nehány áttelelt.
† Cinige überwinternb.

Alauda arvensis (L.)

Mart. 8 1901

Anthus campestris (L.)

Apr. 28 1897
Mai 1 1899
Apr. 18 1901
" 20 1902

Közép }
Mittel } Apr. 24.

Anthus pratensis (L.)

Feb. 26 1900 +

† Nehány áttelelvé.
† Cinige überwinternb.

Anthus trivialis (L.)

Apr. 9 1897
" 16 1898
" 18 1899
" 22 1900
" 12 1901

Közép }
Mittel } Apr. 15.

Cannabina cannabina (L.)

Feb. 26 1900
Mart. 15 1901

Chelidonaria urbana (L.)

Kevesebb számmal mint a *Hir. rustica*.

Weniger zahlreich wie *Hir. rustica*.

Mai 11 1896
Apr. 24 1899
Mai 7 1900
Apr. 30 1901
Mai 23 1902

Közép }
Mittel } Mai 7.

Chloris chloris (L.)

Apr. 8 1902

Circus pygargus (L.)

Mart. 14 1901
Mai 2 1902

Clivicola riparia (L.)

Mai 11 1901

Cuculus canorus (L.)

Közönséges.
Gemein.

Apr. 28 1897
" 25 1898
" 24 1899
Mai 3 1900
Apr. 23 1901
" 20 1902

Közép }
Mittel } Apr. 26.

Emberiza citrinella (L.)

Feb. 19 1897
Mart. 3 1898
Feb. 11 1899
Mart. 7 1901

«A februári adatok», a mint a báró úr jelentésében mondja, «valószínűleg téli vendégekre vonatkoznak, mert többen átteleltek». Ezért a közép-számot mellőzzük.

«Die Februarabaten beziehen sich wahrscheinlich» — wie der Herr Baron in seinem Berichte meldet — «auf Wintergäste, denn mehrere überwintern.» Deshalb beiseite lassen wir hier die Mittelzahl.

Emberiza schoeniclus (L.)

Egyesével. Nagyon ritka, mivel ez a vidék nagyobbára pusztákból és erdei fenyvesekből áll.

Sehr vereinzeltés Vorkommen. Die Umgebung besteht meistens aus Heiden und Stiefenwäldungen.

Mart. 4 1897
" 10 1898

Hirundo rustica (L.)

Kiválóan közönséges.
überaus gemein.

Apr. 16 1897
" 9 1898
" 19 1899
" 23 1900
" 19 1901
" 15 1902

Közép }
Mittel } Apr. 17.

Hypolais hypolais (L.)

Doorn körül nagyon gyéren.
Bei Doorn nur sehr vereinzelt.

Mai 16 1896
" 18 1897
" 19 1898

Közép }
Mittel } Mai 18.

Jynx torquilla (L.)

Apr. 22 1900
Mai 4 1901
Apr. 20 1902

Közép }
Mittel } Apr. 25.

Lanius collurio (L.)

Mai 12 1901
" 21 1902

Lanius excubitor (L.)

Apr. 2 1901

Luscinia luscinia (L.)

[*Erithacus luscinia* (L.)]

Közönséges.
Gemein.

Apr. 25 1897
" 21 1898
" 24 1899
" 24 1900

Apr. 23 1901
 " 18 1902

Közép }
 Mittel } Apr. 22.

Micropus apus (L.)

[*Cypselus apus* (L.)]

Közönséges.
 Gemein.

Mai 10 1896
 " 4 1899
 " 4 1900
 " 3 1901
 " 15 1902

Közép }
 Mittel } Mai 7.

Motacilla alba (L.)

Mart. 11 1897
 " 15 1898
 " 3 1899 †
 Feb. 27 1900
 Mart. 22 1901
 " 10 1902

† Kevés áttelelt.
 † Wenige überwintern.

Közép }
 Mittel } Mart. 10.

Motacilla flava (L.)

Apr. 3 1901

Muscicapa atricapilla (L.)

Mai 4 1897
 " 2 1898
 " 5 1899
 " 4 1900
 Apr. 24 1901
 " 21 1902

Közép }
 Mittel } Apr. 30.

Muscicapa grisola (L.)

Nagyon közönséges.
 Sehr gemein.

Mai 14 1896
 Apr. 28 1897
 Mai 3 1898
 " 12 1899
 " 4 1900

Apr. 23 1901
 Mai 6 1902

Közép }
 Mittel } Mai 4.

Numenius arcuatus (L.)

Doorn vidékén, a *Calluna vulgaris*-szal benőtt pusztai területeken költ. Brütet bei Doorn auf ben mit *Calluna vulgaris* bewachsenen Heidegründen.

Mart. 5 1897
 " 16 1898
 " 13 1899

Közép }
 Mittel } Mart. 11.

Oriolus galbula (L.)

Nem nagy számmal.
 Nicht sehr zahlreich.

Mai 10 1896
 " 7 1897
 " 3 1898
 " 9 1899
 " 5 1900
 " 6 1901
 " 10 1902

Közép }
 Mittel } Mai 7.

Phylloscopus acredula (L.)

[*Phylloscopus rufus* (BECHST.)]

Nagyon közönséges.
 Sehr gemein.

Mart. 26 1897
 " 30 1898
 " 29 1899
 Apr. 12 1900
 " 3 1901
 Mart. 19 1902

Közép }
 Mittel } Mar. 30.

Phylloscopus sibilator

(BECHST.)

Mai 2 1900
 Apr. 27 1901
 " 20 1902

Közép }
 Mittel } Apr. 26.

Phylloscopus trochilus (L.)

Nagyon közönséges.
 Sehr gemein.

Apr. 9 1897
 " 11 1898
 " 11 1899
 " 19 1900
 " 11 1901
 " 2 1902

Közép }
 Mittel } Apr. 11.

Pratincola rubicola (L.)

Calluna vulgaris-szal benőtt fiatal erdei fenyves állományokban költ. Nijet in jungen, mit *Calluna vulgaris* bewachsenen Kiefernbeständen.

Mart. 16 1897
 " 29 1898
 " 10 1899
 Feb. 28 1900 †
 Mart. 23 1901
 " 10 1902

† A febr. 28-iki megérkezés (1900) fel-tűnő korai, ellenben a márcz. 29-iki kissé késői.

† «Die Ankunft am 28. Febr. (1900) ist auffallend früh, dagegen diejenige vom 29. März ist ein wenig spät.»

Közép }
 Mittel } Mart. 15.

Ruticilla phoenicurus (L.)

Közönséges.
 Gemein.

Apr. 15 1897
 " 14 1898
 " 26 1900
 " 19 1901
 " 16 1902

Közép }
 Mittel } Apr. 18.

Ruticilla tithys (L.)

Apr. 4 1900
 " 5 1901
 " 11 1902

Közép }
 Mittel } Apr. 7.